KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 5.12.2007
COM(2007) 764 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

STRATEGIJA ZA MOČNEJŠO IN KONKURENČNEJŠO EVROPSKO OBRAMBNO INDUSTRIJO

{SEC(2007) 1596}
{SEC(2007) 1597}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

STRATEGIJA ZA MOČNEJŠO IN KONKURENČNEJŠO EVROPSKO OBRAMBNO INDUSTRIJO

1. UVOD

Letni promet evropske obrambne industrije znaša prek 55 milijard EUR. Evropska obrambna industrija predstavlja okoli 30% svetovne proizvodnje in zaposluje več kot 300 000 ljudi. Pred dvajsetimi leti sta bila realni promet in zaposlenost skoraj dvakrat višja. Od konca hladne vojne so se obrambne strategije spremenile, evropske oborožene sile preoblikovale in izdatki za obrambo znižali.

Močna obrambna tehnološka in industrijska osnova v Evropi je še vedno temelj evropske varnostne in obrambne politike (EVOP). Namen EVOP je zagotoviti, da se bo EU zmožna samostojno odzivati na mednarodne krize, brez poseganja v ukrepe organizacije NATO. Z obrambno tehnološko in industrijsko osnovo se razvijajo zmogljivosti za reševanje svetovnih izzivov na področju obrambe in tudi nastajajočih varnostnih izzivov. Samo konkurenčna obrambna tehnološka in industrijska osnova lahko Evropi zagotovi avtonomnost, preskrbljenost in sposobnost za mednarodno sodelovanje pri razvoju in proizvodnji obrambne opreme.

V Evropi je več podjetij, ki so konkurenčna na ravni EU in svetovni ravni ter zagotavljajo najnaprednejše globalne zmogljivosti na številnih tržnih segmentih. Njena industrija lahko proizvaja vse potrebne zmogljivosti za reševanje svetovnih izzivov ter zagotovi silam, ki so v imenu EU dejavne po celem svetu, najnaprednejšo opremo in sisteme, ki jih potrebujejo. Ključna naloga je jasno opredeliti zmogljivosti, ki jih oborožene sile Evrope potrebujejo za reševanje teh težav, medtem ko Evropska agencija za obrambo (EDA) v sodelovanju z vojaškim odborom EU pripravlja načrt za razvoj zmogljivosti za določitev prednostnih nalog za potrebe po zmogljivostih in njihov razvoj.

Obrambni sektor je tehnološko občutljiv, njegova prednost na področju raziskav in razvoja pa pozitivno vpliva na druga področja. Obramba je povezana z elektroniko, informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, prometom, biotehnologijo in nanotehnologijo. Te industrije skupaj predstavljajo vir priložnosti, inovacij in znanja, kar spodbuja razvoj in rast celotnega gospodarstva.

Poleg tega so številne nove tehnologije, razvite na področju obrambe, prispevale k rasti v civilnih sektorjih, kot so globalno pozicioniranje, internet in opazovanje zemlje. To je vedno bolj dvosmerni proces, saj civilni sektorji prispevajo k obrambi (npr. razvoj programske opreme). To naraščajoče navzkrižno bogatenje je pomembno za lizbonsko strategijo Evrope za rast in delovna mesta.

Poleg tega je vedno težje opredeliti ta sektor, saj so meje med obrambo, varnostjo in civilnimi tehnologijami (npr. elektronika, telekomunikacije) vedno manj jasne. Misije za vzpostavljanje/ohranjanje miru in vpliv terorizma so zameglile meje med notranjo in zunanjo varnostjo ter vzpostavile potrebo po boljšem usklajevanju politik med obema.

Vendar je jasno, da se evropska obrambna industrija srečuje z ovirami zaradi neustreznega političnega in pravnega okvira. V zadnji publikaciji Evropskega parlamenta[1] so navedeni visoki stroški „ne-Evrope“ z različnimi nacionalnimi predpisi, postopki izdaje dovoljenj, seznami nadzora izvoza, pomanjkanjem izmenjave informacij itd. To povzroča dodatne upravne postopke, podvajanje, ovira inovacije, zvišuje cene in škodi konkurenčnosti.

To sporočilo predstavlja „strategijo za močnejšo in konkurenčnejšo evropsko obrambno industrijo“. V njem se priznava poseben značaj industrije in njen edinstven pomen za vlade, hkrati pa se poudarja, da je mogoče storiti veliko za polni izkoristek njenega potenciala pri zagotavljanju cenovno primerne opreme državam članicam ter učinkovitem in uspešnem ustvarjanju potrebnih zmogljivosti za EVOP.

2. RAZVOJ NA TRGU OBRAMBNE INDUSTRIJE

Vlade igrajo v sektorju glavno vlogo, in sicer kot so zakonodajalci, lastniki, kontrolni delničarji, financerji raziskav in razvoja ter glavni kupci. Vendar pri oblikovanju politike in ureditvenega okvira, znotraj katerega mora delovati industrija, sodelujejo številne druge stranke. Obrambne in varnostne politike določajo Evropska unija, NATO in posamezne države članice. Ureditveni okvir oblikujejo zahteve iz Pogodbe, politike Skupnosti in države članice. Namen EDA, v kateri sodelujejo države članice in Komisija, je podpirati Svet in države članice v njihovih prizadevanjih za izboljšanje evropskih obrambnih zmogljivosti ter spodbujati evropsko obrambno tehnološko in industrijsko osnovo.

2.1. Finančni pogoji

Prihodnost obrambne industrije je odvisna predvsem od nacionalnih obrambnih proračunov. Ti proračuni odražajo nacionalne politike in prednostne naloge, njihov obseg pa se je v zadnjih 20 letih po koncu hladne vojne (kot „mirovna dividenda“) prepolovil (od 3,5% BDP v 80. letih na sedanje povprečje 1,75%), kar je zmanjšalo promet in število zaposlenih. Po mnenju EDA[2] **ni verjetno, da bi se skupni izdatki za obrambo v Evropi zvišali**. Naložbe v raziskave in tehnologijo, razvoj in javna naročila predstavljajo v Evropi veliko manjši del skupnega proračuna za obrambo kot v Združenih državah Amerike. Hkrati so se **stroški za vojaško opremo zvišali**, **oborožene sile pa prestrukturirale, kar je povečalo pomen prizadevanj za večjo konkurenčnost in cenovno primernejšo opremo.**

Medtem ko si je v preteklosti malo držav članic lahko privoščilo vzdrževanje obsežne obrambne tehnološke in industrijske osnove, posamezni nacionalni obrambni proračuni ne omogočajo več financiranja razvoja cele vrste vrhunskih proizvodov, novi nacionalni programi obrambe pa so postali redkejši.

Znižanje obrambnih izdatkov v Evropi je vplivalo tudi na naložbe v raziskave in razvoj. Medtem ko je obrambni proračun ZDA približno dvakrat višji od vseh evropskih obrambnih proračunov skupaj, ZDA okoli 35% svojega celotnega proračuna namenijo naložbam v primerjavi s samo okoli 20% v Evropi, prav tako pa je razmerje med ZDA in Evropo pri raziskavah in razvoju na področju obrambe 6 proti 1. Poleg tega so naložbe v raziskave in razvoj v Evropi razdrobljene, kar vodi v podvajanje in trošenje redkih virov.

---

[1] „Stroški Neevrope na področju varnosti in obrambe“.

[2] Dolgoročna vizija – prihodnost za industrijo, ki jo je potrdil usmerjevalni odbor EDA septembra 2006.

2.2. Drobitev trga

Čeprav je proizvodnja na področju obrambe osredotočena na šest držav članic (Nemčija, Španija, Francija, Italija, Švedska in Združeno kraljestvo), so podjetja za proizvodnjo pomožne opreme in pomožnih sistemov prisotna po vsej Evropi. Vendar države članice v povprečju skoraj 85% svojega proračuna potrošijo za opremo doma.

Evropske vlade dajejo očitno **prednost lastnim nacionalnim obrambnim industrijam**, ne samo zaradi zaščite delovnih mest in povečanja naložb, ampak tudi za zagotavljanje varnosti oskrbe in varnosti informacij. Države članice so nenaklonjene vzajemni odvisnosti. Zato imajo proizvajalci iz drugih držav članic le omejen dostop do domačih obrambnih trgov ali pa ga sploh nimajo. To vodi v mnoga podvajanja, kar je razvidno iz števila različnih programov na področju orožja, saj jih je v EU 89 v primerjavi s samo 27 v ZDA.

Poleg tega člen 296 državam članicam omogoča izvzetje iz pravil notranjega trga iz razlogov nacionalne varnosti. Državam članicam zlasti ni treba zagotoviti informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z njihovimi pomembnimi varnostnimi interesi, prav tako pa lahko sprejmejo ukrepe, povezane s „proizvodnjo orožja, streliva in vojaškega materiala ali trgovino z njimi“, ki so nujni za zaščito bistvenih interesov njihove varnosti. Vendar ti ukrepi ne smejo „negativno vplivati na pogoje konkurence na skupnem trgu v zvezi s proizvodi, ki niso namenjeni za posebne vojaške namene“.

Domači trgi za blago obrambne industrije so v Evropi razdrobljeni iz naslednjih razlogov:

- Države članice pogosto uporabljajo člen 296 za **izvzetje javnih naročil za obrambo iz pravil EU o javnih naročilih**, čeprav je Sodišče Evropskih skupnosti izjavilo, da bi morala biti uporaba izvzetja omejena na izjemne, jasno določene in posamično utemeljene primere.

- Nacionalni sistemi za **nadzor prenosov obrambne opreme** znotraj EU, ki ne razlikujejo med izvozom v tretje države in prenosi med državami članicami. To vodi v dodatne nepotrebne upravne postopke, ki stanejo podjetja več kot 400 milijonov EUR letno. Tako visoki stroški nadalje omejujejo tržne priložnosti za konkurenčna podizvajalska MSP v drugih državah članicah.

- Zakonodaja o **nadzoru strateških obrambnih sredstev**, ki so jo nekatere države članice v zadnjih letih izboljšale (npr. Združeno kraljestvo leta 2002, Nemčija leta 2004 in Francija leta 2005) in ki pogosto ne upošteva evropske razsežnosti.

- Med državami članicami poteka redko in občasno sodelovanje in usklajevanje pri opredelitvi zahtev, raziskavah in razvoju ali skupnih programih proizvodnje. Določanje **zahtev glede obrambe** na nacionalni ravni še dodatno slabša uporaba neusklajenih **standardov**, ki ovirajo sodelovanje na področju raziskav in razvoja ter programov proizvodnje.

- Izkrivljanje, ki ga povzročajo **kompenzacijske zahteve** (odredbe o nadomestilu), ki jih številne države članice še vedno uvajajo v zvezi z javnimi naročili za obrambo. Čeprav naj bi te zahteve prispevale k ohranitvi izdatkov za obrambo na enaki ravni in do neke mere odrazile pomanjkljivosti v sedanji strukturi evropske obrambne industrije in trgov, obstaja nevarnost, da bodo države pri nakupih manj pozornosti namenile konkurenčnosti proizvoda kot pa privlačnosti predlaganih kompenzacijskih poslov.

2.3. Zunanji trgi

Evropske vlade niso omejene pri svoji izbiri trgovinskih partnerjev na področju obrambe. To pomeni, da se kljub dajanju prednosti domačim proizvodom znatni del evropske obrambne opreme uvaža, zlasti iz ZDA. Medtem ko je večina evropskih trgov odprta za proizvajalce iz ZDA, evropski proizvajalci pri svojem izvozu obrambnih proizvodov v ZDA pogosto naletijo na zaprta vrata. Zato je evropskim obrambnim industrijam težje, da bi porazdelile stroške ter ohranile in razvile svoje strokovno znanje in izkušnje pri oblikovanju.

2.4. Sklep

Izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti je ključno za evropsko obrambno industrijo ter za ambicije Evrope na področju varnosti in obrambe. Namen nadaljnjega industrijskega prilagajanja bi morala biti večja specializacija, ki bi vodila v bolj integrirano dobavno verigo ter konkurenčno evropsko obrambno tehnološko in industrijsko osnovo.

Do zdaj je prilagajanje obrambne industrije potekalo v glavnem na nacionalni ravni. Čeprav je prišlo do nekaj uspešnih čezmejnih združitev znotraj EU, je evropsko sodelovanje v glavnem potekalo v obliki skupnih programov ali podvigov, ki imajo omejen vpliv na izboljšanje konkurenčnosti. To je upočasnilo konsolidacijo, specializacijo, modernizacijo in prestrukturiranje obrambne industrije Evrope ter omejilo sprostitev kapitala, ki bi ga bilo treba produktivneje uporabiti v drugih delih gospodarstva.

Ker industrija nadaljuje prilagajanje na redke nove obrambne programe ter sorazmerno nizke izdatke za raziskave in razvoj, bo ohranjanje proizvodnih zmogljivosti ter objektov za raziskave in razvoj v Evropi, ki so strateško pomembnejši, postalo dražje. Kapital se že seli v ZDA in druga območja, kjer so donosi iz naložb višji.

Ta pristop ni več vzdržen, če želi Evropa ohraniti močno in trdno obrambno tehnološko in industrijsko osnovo. Evropska industrija tvega, da bo ob nespremenjenih politikah postala nišni akter, pri čemer bo oskrbovala večinoma glavne neevropske izvajalce in s tem ogrozila industrijsko sposobnost za neodvisni razvoj zmogljivosti, potrebnih za EVOP.

Potrebna je dinamična strategija za izboljšanje obstoječega nepovezanega pristopa Evrope do obrambne industrije. Industrija bo s strategijo za večjo konkurenčnost obrambne industrije pripravljena na prihodnje izzive, povečala bo svojo zmogljivost za inovacije, ohranila in ustvarila več kakovostnih delovnih mest ter nadalje razvila svoje trenutne prednosti.

3. UKREPI POLITIKE ZA KREPITEV TRGA OBRAMBNE INDUSTRIJE EVROPE

V tem poglavju je predstavljena **cela vrsta ukrepov politike**, pri katerih bo Komisija še naprej tesno in učinkovito sodelovala s svojimi partnerji ter zlasti z EDA, da se doseže najboljši rezultat. Ti ukrepi so namenjeni izboljšanju celotnega usklajevanja, krepitvi notranjega trga obrambnega blaga ter pomoči pri procesu prilagajanja in posodabljanja, ki je v Evropi potreben.

3.1. Politike za izboljšanje delovanja notranjega trga obrambnih proizvodov

3.1.1. Nova zakonodaja

Za Komisijo je izboljšanje delovanja notranjega trga obrambnih proizvodov prednostna naloga. Temu sporočilu je zato priložen predlog direktive o prenosih obrambnih proizvodov znotraj EU in direktive o javnih naročilih za obrambo. Namen obeh predlogov je prispevati k postopnemu oblikovanju evropskega trga obrambne opreme, na katerem bodo dobavitelji s sedežem v eni državi članici lahko brez omejitev opravljali storitve v vseh državah članicah. Ta predloga zagotavljata pomemben okvir za konkurenčnejšo in močnejšo obrambno industrijo in ju je treba čim prej uresničiti.

Predlog **direktive o prenosih obrambnih proizvodov znotraj EU** bo olajšal prenose z odpravo nepotrebnih upravnih postopkov. Za vlade EU, ki nabavljajo pri dobaviteljih s sedežem v drugi državi članici, se bo varnost dobav izboljšala. Z znatnim znižanjem stroškov za izdajo dovoljenja in s predvidljivejšimi pogoji za vzpostavljavce sistemov pri odpiranju njihovih dobavnih verig bodo nova pravila povečala možnosti za konkurenčna mala in srednje velika podjetja pri dobavljanju sestavnih delov ali podsistemov, s čimer se bo povečala dinamičnost evropskega trga.

Predlagana **direktiva o javnih naročilih za obrambo** bo povečala odprtost in konkurenčnost obrambnih trgov v EU, ob upoštevanju posebnih značilnosti, kot je varnost dobav in informacij. Prav tako bo zmanjšala število različnih zakonodaj na tem področju. Povečali se bosta konkurenca in preglednost ter s tem pomoč MSP pri iskanju podizvajalskih pogodb in prijavljanju na javne razpise za podizvajalske pogodbe. Z zagotavljanjem novih pravil, ki veljajo za javna naročila orožja, streliva in vojaškega materiala ter nekaterih občutljivih nevojaških varnostnih predmetov, bi morala ta pobuda nadalje omejiti uporabo člena 296 na izjemne primere, kot je navedlo Sodišče Evropskih skupnosti, in temeljiti na zgodnjih ukrepih, ki sta jih sprejeli Komisija[3] in EDA za spodbujanje večje odprtosti obrambnih trgov.

3.1.2. Drugi ukrepi

Delovanje evropskega trga obrambne opreme se lahko nadalje izboljša prek znižanja **ovir za integracijo trga obrambne industrije** na čim nižjo raven.

Komisija bo **spodbujala uporabo skupnih standardov** za olajšanje odpiranja obrambnih trgov. Komisija je zainteresirane strani povabila k sodelovanju pri pripravi „Priročnika za standardizacijo na področju obrambe“, ravno tako pa sodeluje z EDA za spodbujanje njegove uporabe. **Države članice poziva, da v celoti uporabljajo priročnik pri javnih naročilih za obrambo.**

---

[3] COM(2006) 779.

Učinkovitost nove direktive o prenosih znotraj EU in direktive o javnih naročilih za obrambo bi se povečala z **večjim vzajemnim zaupanjem med državami članicami**. Zato je potreben skupni režim ustreznih jamstev, podprt z možnostmi preverjanja v smislu financiranja tehnologije pa tudi dostave. Takšen režim za zanesljivo varnost dobave in industrijskih podatkov bo morda treba vzpostaviti postopoma, pri čemer bodo najprej vključene tiste države članice, ki so že pripravljene na vzajemno odvisnost, končni rezultat pa bi bil sistem, ki bi na koncu zajemal vse države članice. Komisija bo leta 2008 **v tesnem sodelovanju z državami članicami začela preučevati možnosti za vzpostavitev sistema EU za varnost podatkov**, ki bi omogočal izmenjavo občutljivih podatkov med državami članicami in evropskimi podjetji. Ta postopek bo upošteval možen obseg, vsebino in obliko takšnega sistema.

Sedanji **mozaik nacionalnih zakonodaj o nadzoru strateških obrambnih sredstev** preprečuje konsolidacijo, odpravo podvajanja in razvoj učinkovitejših industrij. Prav tako bi se lahko v prihodnosti izkazal za neustreznega pri **zagotavljanju nadzora sredstev v bolj evropski dobavni verigi**. Jasno je, da je treba vzpostaviti ravnotežje med svobodo naložb in zaščito varnostnih interesov glede nadzora materialnih in drugih sredstev, ki veljajo za bistvena. Komisija bo leta 2008 začela z izvajanjem **študije o možnem izvajanju nadzora sredstev v prihodnosti** za zagotavljanje konkurenčne ponudbe na evropski ravni. Tukaj se bodo upoštevale različne možnosti, ki jih ima Evropa na voljo za ohranjanje svojih pomembnih obrambnih in varnostnih interesov.

Komisija bo še naprej po potrebi uporabljala ustrezne določbe Pogodbe in pravne instrumente, ki jih ima na voljo, da se **zagotovi poštena konkurenca** za blago obrambne industrije in preprečijo izkrivljanja konkurence na trgih nevojaške opreme.

- Z ekonomskega vidika lahko vsi **kompenzacijski posli** izkrivljajo delovanje trgov in ovirajo integracijo obrambnih trgov Evrope. Zato je končni cilj vzpostaviti tržne razmere in strukturo evropske obrambne tehnološke in industrijske osnove, v katerih kompenzacijski posli ne bodo več potrebni, hkrati pa zagotoviti, da konkurenčni položaj evropskih podjetij v primerjavi z dobavitelji iz tretjih držav ne bo ogrožen.

- Postopno odpiranje trga z večjo varnostjo dobave med državami članicami in ustreznimi pravili o javnih naročilih, ki veljajo po vsej EU, bo povečalo preglednost in bi moralo zmanjšati potrebo po uporabi člena 296. Vendar je pri vzpostavljanju odprtih trgov **pomembneje zagotavljanje enakih pogojev delovanja**. Zato bi morala biti pomoč obrambnim industrijam popolnoma pregledna, da se lahko vzpostavi vzajemno zaupanje.

3.2. Politike za izboljšanje celotnega usklajevanja

Države članice morajo prevzeti odgovornost za skupno zagotavljanje industrijskih in tehnoloških orodij na področju EVOP. Ker so vojaške zmogljivosti v pristojnosti držav članic, bi lahko zagotovile čim višjo raven učinkovitosti z izmenjavo in združitvijo virov evropskih civilnih in vojaških programov ter z uporabo večnamenske rabe tehnologije in skupnih standardov, da se omogočijo stroškovno učinkovitejše rešitve.

3.2.1. Združevanje povpraševanja

Potrebna je torej **stalna izmenjava idej o obrambnem načrtovanju in naložbah**. To pomeni, da morajo države članice ravnati pregledneje v medsebojnih odnosih in se osredotočiti na manjše število dejavnosti kot do zdaj, tako da se usmerijo na centre odličnosti, ki bi morali izhajati iz predvsem tržno usmerjenega procesa. Glede na dolge časovne okvire pri raziskavah in razvoju, življenjski cikel proizvoda in posodobitve med obratovanjem na področju obrambe je **uskladitev časovnega okvira za javna naročila v državah članicah nujen prvi korak** za uskladitev povpraševanja. EDA si trenutno prizadeva za rešitev te težave. Poleg tega bi vzajemna preglednost med državami članicami o njihovem srednje- do dolgoročnem obrambnem načrtovanju zagotovila možnosti za skupne naložbene projekte, skupinske nakupe in usklajeno specializacijo vlog. EDA je že začela **zbirati informacije o obrambnih izdatkih držav članic, da bi ustvarila več možnosti za usklajevanje naložb in združevanje povpraševanja**. Ta razvoj bi lahko privedel tudi do opredelitve evropskih programov sodelovanja, kot so tisti, ki jih trenutno izvaja „Organisme Conjoint de Coopération en matière d'Armement“ (OCCAR).

3.2.2. Združevanje naložb v raziskave in razvoj

Evropa nameni trenutno manj kot 5% svojih vladnih obrambnih proračunov za raziskave in razvoj[4]. **Povečanje deleža izdatkov za obrambo, namenjenega raziskavam in razvoju, bi izboljšal konkurenčnost** s spodbujanjem inovativne zmogljivosti v obrambni industriji Evrope. Hkrati je smiselno poiskati načine za **združitev raziskovalnih in omrežnih virov** na vseh ravneh obrambnega področja – politični, industrijski in znanstveni ravni. To je zlasti pomembno glede na vpliv skupnega raziskovanja na poznejše zbliževanje trgov.

Raziskovalci na področju obrambe razvijajo tehnologije, ki so v fazah pred razvojem posebnih aplikacij pogosto podobne tehnologijam na civilnem področju. V izogib podvajanju ter ob upoštevanju zahtev in prednostnih nalog politike za civilno varnost in obrambo, ki se lahko razlikujejo, bi bilo koristno sistematično določiti **sinergije med programi za raziskave in razvoj**, na primer med programom za raziskave na področju varnosti v okviru sedmega okvirnega programa in raziskovalnimi dejavnostmi na področju obrambe, ki jih predvideva ali usklajuje EDA.

Poleg tega je bil septembra 2007 ustanovljen **Evropski forum za varnostne raziskave in inovacije** (ESRIF). Forum bo leta 2009 predstavil Skupni program za raziskave na področju varnosti, s katerim bo podal smernice za načrtovanje varnostnih raziskav na evropski ravni in nacionalnih ravneh. ESRIF bo tudi povečal komunikacijo med javnim in zasebnim sektorjem na področju evropskih varnostnih raziskav ter povečal preglednost in usklajevanje med različnimi tekočimi programi in pobudami.

---

[4] 9 milijard EUR iz celotnega proračuna v višini 193 milijard EUR leta 2005 za EU24.

3.2.3. Okrepiti položaj MSP

Ukrepi iz odstavka 3.1.1 **bodo sami po sebi okrepili položaj MSP**. Uvedene so bile tudi posebne določbe za spodbuditev MSP k sodelovanju v sedmem okvirnem programu za raziskave na področju varnosti in v pobudi „Raziskave v korist MSP“, vključno z zvišanjem stopnje vračil za MSP s 50% na 75% in uvedbo poenostavljenih pravil sodelovanja. Za pomoč MSP pri iskanju in izkoriščanju tržnih priložnosti je **EDA pripravila Kodeks najboljše prakse za področje dobavne verige in „e-portal“** kot dodatek k Kodeksu o ravnanju pri javnih naročilih za obrambo[5]. Komisija bo skrbno spremljala izvajanje kodeksa najboljše prakse za področje dobavne verige, ki ga je pripravila EDA, in Direktive o javnih naročilih za obrambo, ko bo sprejeta.

3.3. Spremljevalne politike

Zgoraj predstavljeni ukrepi bodo prispevali h konkurenčnosti obrambne industrije Evrope, kar bo prispevalo k večjemu sodelovanju, večji specializaciji in več inovacijam. Na podlagi konkurenčnejših trgov bodo nastala močnejša podjetja, ki bodo ustvarjala nova visokokakovostna delovna mesta.

3.3.1. Odpiranje tujih trgov

Močna in konkurenčna evropska obrambna industrija bi morala uživati tudi ugodnosti **gospodarskih priložnosti zunaj EU**. Ob upoštevanju možnega vpliva različnih nacionalnih izvoznih politik bi večja prodaja na tretjih trgih povečala dobičkonosnost in donos iz naložb v raziskave in razvoj, proizvodne objekte in človeški kapital. Trenutno je evropska obrambna industrija učinkovito izključena iz dobav na trg ZDA, saj lahko blago dobavlja samo prek podjetij s sedežem v ZDA, kar je posledica predpisov za zaščito nacionalne varnosti, določb na področju obrambe, ki dajejo prednost ameriškim proizvodom (Buy American), in drugih ukrepov. **Evropska obrambna industrija ima zato težave pri izkoriščanju gospodarskih priložnosti v ZDA,** medtem ko imajo na drugi strani podjetja iz ZDA lažji dostop do evropskih trgov.

Da bi Evropa izboljšala svoj dostop na trg ZDA, je pomembno **zagotoviti, da bo evropska obrambna industrija lahko tekmovala s podjetji iz ZDA v smislu inovacij in kakovosti.** Bolj evropski pristop k sodelovanju doma je prvi korak pri zmanjšanju evropske tehnološke odvisnosti. Zlasti bi skupni ukrepi za **določitev in razvoj ključnih tehnologij in industrijskih zmogljivosti ter njihovo varstvo** za EU znatno povečali verodostojnost in zmanjšali breme omejitev zaradi predpisov o mednarodni trgovini z orožjem (International Traffic in Arms Regulations).

Pomen trga ZDA ne bi smel preusmeriti pozornosti od možnih novih izzivov in priložnosti, ki izhajajo iz hitro nastajajočih gospodarstev in možnega ponovnega pojava drugih pomembnih tekmecev. Da bi evropska podjetja uživala ugodnosti teh gospodarskih možnosti, je **Komisija** v okviru Kodeksa EU o ravnanju pri izvozu orožja **nedavno predstavila prenovljeno strategijo za dostop do trga v nastajajočih gospodarstvih**[6]. Komisija bo v okviru te pobude obravnavala ključne ovire na obrambnih trgih v tujini, ki so navedene v podatkovni zbirki o dostopu na trg.

---

[5] http://www.eda.europa.eu/ebbweb/

[6] COM(2007) 183.

3.3.2. Obvladovanje sprememb

Predvidevanje in obvladovanje sprememb ter prestrukturiranje so sestavni del industrijske politike. Medtem ko bo industrija z uspešnim reševanjem tržnih izzivov ustvarjala nove priložnosti in ugodnosti, lahko v **posameznih regijah in/ali pri kategorijah zaposlenih** še vedno nastanejo **določeni stroški prilagajanja, vključno z izgubo delovnih mest.**

Možne gospodarske in socialne posledice nadaljnje integracije trga v obrambnem sektorju bi bilo treba obravnavati v okviru dejavnega socialnega dialoga za lažje obvladovanje sprememb in prestrukturiranja. Številne reforme, sprejete na podlagi Akcijskega načrta o državnih pomočeh iz leta 2005, ki med drugim obravnava regionalno pomoč in pomoč za usposabljanje, lahko prav tako prispevajo k predvidevanju in obravnavanju strukturnih sprememb, zlasti pa lahko k temu prispevajo strukturni skladi in Evropski socialni sklad.

3.3.3. Izboljšanje upravljanja evropskega trga obrambne industrije

Z ustanovitvijo **EDA** je Evropa potrdila svoj namen za vzpostavitev učinkovitega okvira za spodbuditev in povečanje sodelovanja na področju oborožitve ter razvoja obrambnih zmogljivosti.

Članstvo Komisije v usmerjevalnem odboru EDA priznava njeno vlogo na tem občutljivem področju ter zagotavlja trdno osnovo za ureditev usklajevanja različnih ukrepov. Poleg tega imata EDA in Komisija skupno točko: EU potrebuje konkurenčno obrambno industrijo, ki pa je hkrati odvisna od evropskega trga.

Celoten potencial EU je mogoče izkoristiti samo ob učinkovitem sodelovanju vseh zainteresiranih strani. Rešitev je strukturiran dialog s pristojnimi organi držav članic znotraj drugega stebra EU in EDA v okviru obstoječe dodelitve pristojnosti, da se omogoči čim večja sinergija med vsemi vidiki politike, ki zadevajo konkurenčnost obrambne industrije.

EU bi morala imeti zato na voljo ustrezen mehanizem, ki bi omogočal obravnavo **izzivov in ključnih vprašanj na področju varnosti in obrambe** na evropski ravni**, vključno z industrijsko konkurenčnostjo, ob pomoči nacionalnih strokovnjakov, npr. možganskih trustov**. **Komisija bo preučila najboljše načine, da se to doseže** z udeležbo vseh zainteresiranih strani.

4. SKLEP

Čas je za učinkovito ukrepanje za povečanje konkurenčnosti obrambnih industrij Evrope. Skratka, če se bo sedanja politika nadaljevala, bodo evropski državljani še naprej plačevali preveč in prejemali premalo v smislu njihove obrambe in varnosti, evropska obrambna industrija pa bo izgubila svojo konkurenčno prednost.

Strategija iz tega sporočila bo ustvarila boljše pogoje za obrambno industrijo Evrope, da se pripravi na prihodnje izzive s povečanjem svoje konkurenčnosti, spodbujanjem inovacij in izkoriščanjem obstoječih prednosti, ustvarjanjem bolj poštenega trga ter ohranjanja in ustvarjanja visokokakovostnih delovnih mest. Ta strategija naj bi obrambni industriji Evrope omogočila zagotavljanje najboljših zmogljivosti za EVOP.

Države članice, EDA in Komisija morajo sprejeti potrebne ukrepe, posamično in skupaj, za spodbujanje usklajevanja splošne politike za krepitev notranjega trga evropske obrambne industrije. To sporočilo predstavlja prispevek Komisije k temu skupnemu cilju.